

АНОТАЦІЯ

дисертаційного дослідження за спеціальністю 229 «Громадське здоров'я»

аспіранта **Корнаш І.І.**

Науковий керівник: доктор медичних наук, професор Миронюк І.С.

Наукове обґрунтування компетентнісного профілю фахівця громадського здоров'я територіальної громади

Актуальність дослідження

Наразі в Україні професії «Фахівець з громадського здоров'я» та «Фахівець з довкілля та здоров'я» внесено до національного класифікатора України ДК 003:2010 «Класифікатор професій» (розділ 2 «Професіонали», код 2225.2, підклас «Професіонали в галузі медико-профілактичної справи», професійне угруповання «Лікарі, фахівці в галузі медико-профілактичної справи») (наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 18 серпня 2020 р. № 1574). Згідно діючих Стандартів вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти (2020 рік) та другим (магістерським) рівнем вищої освіти за спеціальністю 229 «Громадське здоров'я» загальні та фахові (спеціальні) компетентності, яких мають набути здобувачі освіти є вельми широкими і рамковими. Це є природнім, адже формування цих Стандартів було засноване на рекомендаціях шкіл громадського здоров'я в Європейському регіоні (ASPHER – The Association of Schools of Public Health in the European Region), зокрема Європейський список основних компетентностей (2018 р.) для фахівців з громадського здоров'я. Аналіз Рамки компетентностей для працівників громадського здоров'я в Європейському регіоні, розробленої ВООЗ та ASPHER визначає такі їх компетентності: зміст та контекст (наука і практика, промоція здоров'я, законодавство, політика та етичні аспекти, єдине здоров'я та єдина безпека), зв'язки та взаємодія (комунікація, культура та адвокація, співпраця та партнерство, лідерство та системне мислення), ефективність та досягнення (урядування та управління ресурсами, професійний розвиток та усвідомлене дотримання етичних норм, організаційна грамотність та мислення). Кожна категорія компетентності працівників громадського здоров'я наповнена певними індикаторами (Миронюк І., Слабкий Г., Білак-Лук'янчук В., Рябінчук М., 2023). Так, нещодавно ВОЗ-ASPHER виділяло 152 ключові компетенції у сфері громадського здоров'я у Європейському регіоні, на сьогодні вони були удосконалені і переглянуті. Тому, наразі розглядаються 84 компетентності, які

згруповано у 10 розділів груп.. Передбачається, що випускник програми має компетентності для початку практичної діяльності на усіх рівнях системи громадського здоров'я для усіх суб'єктів системи: від національного до рівня окремого громадянина (Закон України «Про систему громадського здоров'я» 6 вересня 2022 року № 2573-ІХ). В той же час, кожен рівень системи громадського здоров'я потребує наявності низки ключових компетентностей у фахівців, які реалізують завдання системи громадського здоров'я саме на цьому рівні. Так, на основі узгоджених Рамок компетенцій у сфері громадського здоров'я в Європейському регіоні експертами розроблено спеціальний інструмент самооцінки організаційних компетентностей, який дає можливість визначити наявність в організації (фахівця) усіх мінімальних рівнів знань та навичок в будь-якій окремій компетенції, який кваліфікується як «компетентний» та вищі рівні знань та навичок, які класифікуються як «досвідчений» або «експерт» в будь-якій конкретній компетенції (Миرونюк І.С., Потокій Н.Й., Маркович В.П., Білак-Лук'янчук В.Й., 2020). Отже, важливо розуміти які саме компетентності є ключовими для фахівця громадського здоров'я для реалізації його функцій саме на базовому (місцевому) рівні системи громадського здоров'я – рівні територіальної громади (Миرونюк І. С., Слабкий Г. О., Шафранський В. В., Брич В. В., Білак-Лук'янчук В.Й., 2021).

Мета дослідження – розробити та обґрунтувати уніфікований компетентнісний профіль фахівця громадського здоров'я для виконання завдань збереження та покращення здоров'я населення на рівні територіальних громад.

Завдання дослідження:

1. Дослідити та проаналізувати зарубіжний та національний досвід формування кваліфікаційних вимог, вимог щодо компетентностей та навичок для фахівців громадського здоров'я на різних рівнях функціонування системи громадського здоров'я.
2. Вивчити і сформувані орієнтовні потреби органів місцевого самоврядування територіальних громад щодо необхідних компетентностей фахівців громадського здоров'я для забезпечення реалізації місцевих програм збереження і покращення здоров'я населення громади.
3. Проаналізувати існуючий рівень готовності випускників існуючих програм підготовки фахівців громадського здоров'я до роботи на рівні територіальних громад з метою забезпечення ключових функцій громадського здоров'я.
4. Розробити та обґрунтувати уніфікований компетентнісний профіль фахівця громадського здоров'я для виконання завдань збереження та покращення здоров'я населення на рівні територіальних громад на основі Рамки

компетентностей для працівників громадського здоров'я в Європейському регіоні.

5. Провести попередню експертну оцінку прийнятності та життєздатності запропонованого компетентнісного профілю фахівця громадського здоров'я для виконання завдань збереження та покращення здоров'я населення на рівні територіальних громад.
6. Розробити методичні та практичні рекомендації щодо використання компетентнісного профілю фахівця громадського здоров'я на рівні територіальних громад та підготовки таких фахівців в системі безперервного професійного розвитку.

Заплановані методи дослідження:

1. Бібліосемантичний – аналіз зарубіжного та національного досвіду формування кваліфікаційних вимог, вимог щодо компетентностей та навичок для фахівців громадського здоров'я.
2. Контент та структурного аналізу - для проведення аналізу нормативних актів, що регулюють питання підготовки та формування кваліфікаційних вимог, набуття знань та навичок фахівцями громадського здоров'я .
3. Соціологічний – для вивчення та аналізу готовності випускників існуючих програм підготовки фахівців громадського здоров'я до роботи на рівні територіальних громад та вивчення потреб органів місцевого самоврядування територіальних громад щодо необхідних компетентностей фахівців громадського здоров'я для забезпечення реалізації місцевих програм збереження і покращення здоров'я населення громади.
4. Медико-статистичний - для статистичної обробки матеріалів дослідження (описова та аналітична статистика)
5. Концептуального та описового моделювання – для розробки та обґрунтування уніфікованого компетентнісного профілю фахівця громадського здоров'я для виконання завдань збереження та покращення здоров'я населення на рівні територіальних громад
6. Експертних оцінок - для вивчення прийнятності та життєздатності запропонованого компетентнісного профілю фахівця громадського здоров'я для виконання завдань збереження та покращення здоров'я населення на рівні територіальних громад.

Запланована наукова новизна дослідження:

Вперше в Україні буде:

- досліджено орієнтовні потреби органів місцевого самоврядування територіальних громад щодо необхідних компетентностей фахівців громадського здоров'я для

забезпечення реалізації місцевих програм збереження і покращення здоров'я населення громади;

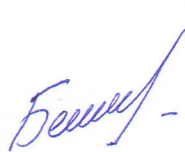
- визначено рівень готовності випускників існуючих програм підготовки фахівців громадського здоров'я до роботи на рівні територіальних громад з метою забезпечення ключових функцій громадського здоров'я;
 - розроблено та обґрунтовано уніфікований компетентнісний профіль фахівця громадського здоров'я для виконання завдань збереження та покращення здоров'я населення на рівні територіальних громад на основі Рамки компетентностей для працівників громадського здоров'я в Європейському регіоні.
 - розроблено і впроваджено методичні та практичні рекомендації щодо використання компетентнісного профілю фахівця громадського здоров'я на рівні територіальних громад та підготовки таких фахівців в системі безперервного професійного розвитку

Очікувана практичне значення результатів дослідження:

Розроблений компетентнісний профіль фахівця громадського здоров'я для виконання завдань збереження та покращення здоров'я населення на рівні територіальних громад буде максимально уніфікований для можливості адаптації до конкретних умов різних за ресурсною і кадровою забезпеченістю територіальних громад.

Практичне впровадження даного компетентнісного профілю створить умови ефективної кадрової політики керівництва територіальних громад щодо формування підрозділів, які реалізують місцеві політики покращення здоров'я населення. Даний профіль можна використовувати при формуванні програм навчання в системі безперервного професійного розвитку фахівців громадського здоров'я, які працюють на рівні територіальних громад.

Аспірант
15.10.24

Корнаш І.І.